

Veiledning til varslings- og rapporteringsforskriften

Hensikten med varslings- og rapporteringsplikten

Varsling av jernbaneulykke eller alvorlig jernbanehendelse

Hensikten med varsling til Statens havarikommisjon for transport (havarikommisjonen) er at det kan igangsettes en undersøkelse med minimum tap av tid. Dette er viktig for at havarikommisjonen raskt kan sikre bevis på hendelsesstedet.

Rapportering av jernbaneulykker, alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser

Rapporteringen av jernbaneulykker og alvorlige jernbanehendelser til havarikommisjonen kan være med på å danne et mer fullstendig bilde av den aktuelle hendelsen, i tillegg til varselet.

Statens jernbanetilsyn bruker opplysningene i sitt arbeid. Rapporteringen er med på å gjøre tilsynet oppmerksom på farlige forhold slik at eventuelle tiltak kan iverksettes for å forhindre at det skjer en jernbaneulykke. Tilsynet leverer også statistikk til andre etater og myndigheter, både nasjonalt og internasjonalt. Alle hendelser som rapporteres til tilsynet registreres i en database for uønskede hendelser. Her kan tilsynet søke etter enkelthendelser, trender, utarbeide statistikk og informasjon til publikum og presse.

Nærmere om forskriften

Forskriften er stort sett en videreføring av den tidligere varslings- og rapporteringsforskriften, med noen mindre endringer. Blant annet er det ikke lenger bestemmelser om hva et varsel skal inneholde, fordi dette vil avklares i forbindelse med det muntlige varsel som personellet eller jernbanevirksomheten gjør. I den forbindelse kan myndigheten som blir varslet selv spørre om det den trenger.

Nedenfor gjennomgås enkelte av paragrafene i forskriften.

Til § 1 Virkeområde

Forskriften gjelder for de som driver jernbanevirksomhet i Norge. Dette innebærer at også utenlandske jernbaneforetak som trafikkerer på norsk område omfattes. Jernbanebegrepet omfatter i tillegg til jernbane i tradisjonell forstand, sporvei, tunnelbane og forstadsbane og lignende. Kabalbaner er unntatt fra undersøkelseslovens virkeområde.

Departementet vil presisere at den varsling og rapportering som følger av forskriften her ikke gjør innskrenking i den varslings- og rapporteringsplikt som følger av eller som er gitt med hjemmel i jernbanelovgivningen. Videre kan det i øvrig lovgivning være pålagt varsling- og rapporteringsplikt ved jernbaneulykker og jernbanehendelser, bl.a. i forhold til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), Arbeidstilsynet m.fl., og som kommer i tillegg til varslings- og rapporteringsplikten gitt med hjemmel i jernbanelovgivningen.

Til § 3 Varsling av jernbaneulykke

Varslingsbestemmelsene er splittet opp i to bestemmelser, én som gjelder jernbaneulykker og én som gjelder alvorlige jernbanehendelser. Dette har sin bakgrunn i at varslingsrutinene i de to tilfellene er forskjellige.

Første ledd angir varslingsplikten etter jernbaneundersøkelsesloven § 6, og pålegger personell i jernbanevirksomheten som blir involvert i jernbaneulykker å varsle nærmeste trafikkstyringsenhet, nærmeste politimyndighet eller Hovedredningssentralen. Det presiseres at varslingen skal skje umiddelbart.

Det er tilstrekkelig for involvert personell å varsle en av disse instansene. Imidlertid bør varsel normalt først gis til trafikkstyringsenheten som videreformidler denne. Denne kan i så fall varsle politiet, Hovedredningssentralen og havarikommisjonen. Varsel til Hovedredningssentralen antas bare å være aktuelt i de tilfeller hvor denne vil ha oppgaver i forbindelse med ulykken.

I jernbaneundersøkelsesforskriften § 7 fremgår det at det er havarikommisjonen som skal varsle tilsynsmyndigheten om ulykker og alvorlige hendelser.

Annet ledd gir jernbanevirksomheten et selvstendig ansvar å påse at varsel etter første ledd blir gitt. Dette gir jernbanevirksomheten bl.a. mulighet til for eksempel å fastsette retningslinjer for hvordan varsling internt skal foregå, samtidig som det tas høyde for tilfeller hvor personellet ikke har mulighet for å varsle trafikkstyringsenheten, eller de øvrige instanser selv.

Til § 4 Varsling av alvorlig jernbanehendelse

Ved en alvorlig jernbanehendelse har det ikke skjedd en jernbaneulykke og det er derfor normalt ikke behov for å koble inn politiet eller hovedredningssentralen. Det legges derfor opp til, som i dag, at det er jernbanevirksomheten som skal varsle havarikommisjonen. Det presiseres at varslingen skal skje umiddelbart. Når det gjelder varsel til Statens jernbanetilsyn påligger dette havarikommisjonen, jf. jernbaneundersøkelsesforskriften § 7.

I visse tilfeller kan det også være behov å varsle andre myndigheter, f.eks. politiet ved brudd på avholdspliktbestemmelsene.

Hvis jernbanevirksomheten er i tvil om hvorvidt det har skjedd en alvorlig jernbanehendelse eller en jernbanehendelse, skal havarikommisjonen primært varsles, jf. merknadene til § 7.

Til § 5 Rapportering av jernbaneulykke og alvorlig jernbanehendelse

Det fremgår av bestemmelsen at jernbaneulykke og alvorlig jernbanehendelse skal rapporteres både til havarikommisjonen og Statens jernbanetilsyn innen 72 timer. Rapporteringen kan skje elektronisk. Det er lagt opp til at det skal være et felles rapporteringsskjema slik at virksomhetene ikke skal være nødt til å fylle ut to forskjellige skjemaer for den samme ulykken eller alvorlige hendelsen.

Den enkelte virksomhet vil kunne ta opp med Havarikommisjonen og tilsynet om å få tilpasset skjemaet til sitt system, dersom dette ikke skaper problemer for myndighetene, jf. unntaksregelen i § 9.

Til § 6 Rapportering av jernbanehendelse

Jernbanehendelse skal rapporteres til Statens jernbanetilsyn. Fristen for å rapportere er satt til 8 dager. Tilsynet fastsetter rapporteringsskjema og innholdet i dette. Jernbanevirksomheten kan som nevnt under merknadene til § 5, ta opp spørsmålet om å få tilpasset skjemaet til sitt system, jf. unntaksregelen i § 9.

Til § 7 Nærmere om varslings- og rapporteringsplikten

Det er lagt opp til at jernbanevirksomheten selv vurderer om det aktuelle tilfellet er en jernbaneulykke, alvorlig jernbanehendelse eller en jernbanehendelse som skal varsles/rapporteres. Er virksomheten i tvil, skal det varsles/rapporteres etter den bestemmelse som er mest omfattende. Dette betyr at dersom virksomheten er i tvil om for eksempel et tilfelle kan karakteriseres som en jernbanehendelse eller alvorlig jernbanehendelse, skal det varsles/rapporteres som en alvorlig jernbanehendelse. Dette er ikke til hinder for at jernbanevirksomheten eventuelt tar kontakt med havarikommisjonen eller Statens jernbanetilsyn for å få avklart hvordan det bør varsles/rapporteres i det enkelte tilfellet.

Både havarikommisjonen og tilsynet har rett til å omklassifisere en rapport og til å innhente ytterligere informasjon om innrapporterte forhold.

Til § 9 Unntak

Bestemmelsen gir havarikommisjonen og Statens jernbanetilsyn innenfor sine respektive myndighetsområder anledning til å gjøre unntak fra forskriftene, bl.a. når det gjelder rapportering og for øvrig hvis andre særlige forhold tilsier det, jf. også merknadene til §§ 5 og 6.